

เอกสารประกอบการเรียนวิชาศิลปะประดิษฐ์

เรื่องงานดอกไม้สด

นางจันทนา ชาทิทอง

ครูชำนาญการ

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม

คำนำ

เอกสารประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาศิลปประดิษฐ์ เรื่องงานดอกไม้สดเบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้ในการเตรียมดอกไม้ ใบไม้ ขั้นตอนการปฏิบัติงานดอกไม้สดขั้นพื้นฐาน การประดิษฐ์มาลัยรูปแบบต่าง ๆ เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน โดยผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเนื้อหาสาระ ขั้นตอนการปฏิบัติงานขั้นพื้นฐานในการประดิษฐ์งานดอกไม้สด เพื่อนำไปประดิษฐ์ประยุกต์ และสร้างสรรค์ด้วยผลงานด้านดอกไม้สด เป็นการสืบสานทางด้านศิลปวัฒนธรรม อันดีให้คงสืบต่อไป

นางจันทนา ชาติทอง

การประดิษฐ์ดอกข่า

ดอกข่า คือ ดอกไม้สดที่ประดิษฐ์ด้วยดอกไม้ กลีบดอกไม้ ใบไม้ นำมาดัดแปลงหรือเย็บตรึงให้มีรูปร่างลักษณะเป็นทรงตุ้มค่อนข้างยาวปลายรีแหลมคล้ายกับดอกข่าของจริง ใช้สำหรับทำเป็นดอกตุ้มดอกไม้ดอกแรกของอุบะหรือใช้จัดแจกันดอกไม้สดแบบไทย ๆ

ดอกไม้ที่นิยมนำมาประดิษฐ์เป็นดอกข่า ได้แก่ ดอกกุหลาบ ดอกพุด ดอกมะลิ ดอกกล้วยไม้ ดอกบัวสัตตบงกช ดอกกล้วยไม้ ดอกบานไม่รู้โรย ฯลฯ

การเตรียมกลีบดอกไม้สำหรับการมัดดอกข่า

กลีบดอกไม้ที่จะนำมาประดิษฐ์ดอกข่า ควรคัดขนาดกลีบดอกจากเล็ก กลาง ใหญ่ จัดให้เป็นกลุ่มขนาดก่อนทำการประดิษฐ์ดอกข่า จำเป็นต้องศึกษาการพับกลีบให้เป็นกระพุ้งที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อจะได้ดอกข่าที่สวยงาม

แกนดอกข้าว

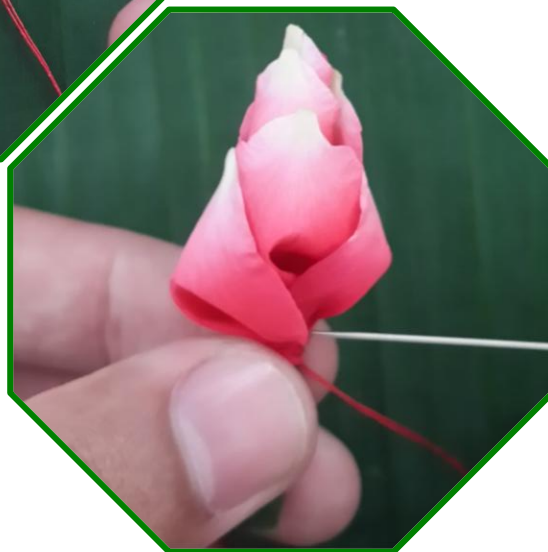
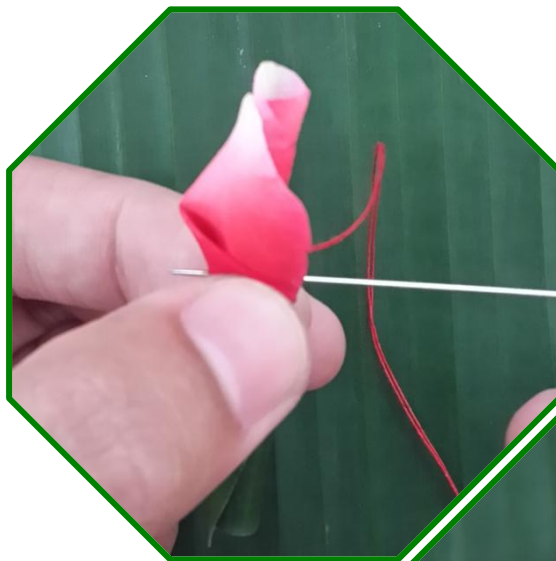
วัสดุที่ดีที่สุดในการประดิษฐ์ดอกข้าว คือ ก้านในมันสำปะหลัง เป็นวัสดุที่มีโครงสร้างภายในนิ่ม ผิวนอกแข็งแรงมีการทรงตัวดี แกนที่นิยมมากที่สุด คือ แกนใบตอง เนื่องจากเป็นวัสดุที่หาง่าย แข็งแรงทนต่อการใช้งานแกนที่นิยมใช้ในท้องตลาดที่ผลิตเพื่อธุรกิจ คือ ก้านผักบุ้ง ก้านผักตบชวา ก้านดอกบัว ในกรณีที่เกิดปัญหาเฉพาะหน้าอาจจะใช้วัสดุประเภท ก้านดอกกล้วย ก้านดอกกุหลาบ ใบหมากแคงหมากเขียวหรือใบไม้ที่มีความเหนียวไม่กรอบแตกขาดง่าย

การทำดอกข่า

มี 2 วิธี ได้แก่

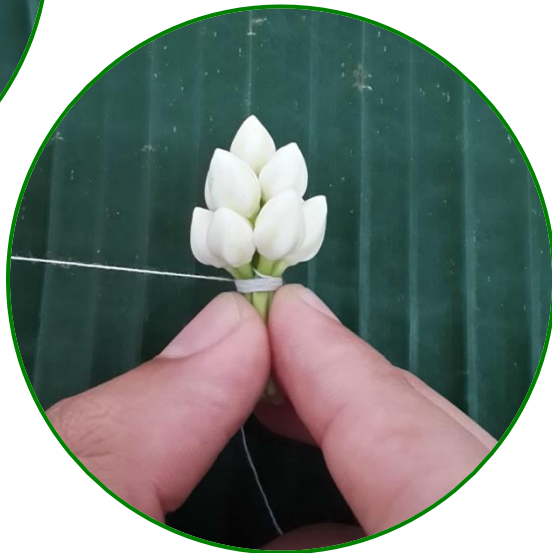
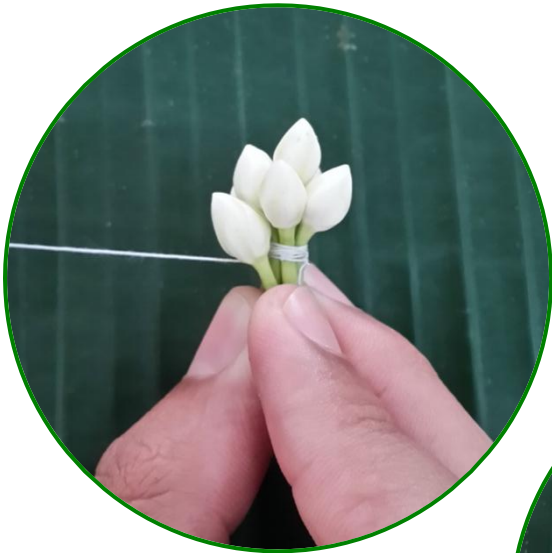
1. การเย็บ

การทำดอกข่าโดยวิธีการเย็บ เป็นวิธีที่ทำได้ง่ายเพราะมีความมั่นคงไม่หลุดง่ายในขณะทำเหมาะสำหรับผู้ที่ยัดทำใหม่ใช้ฝึกหัดทำให้เกิดความชำนาญ

2. การมัด

การทำดอกข่าโดยการมัด เป็นวิธีที่ไม่ยากนักเหมาะสำหรับผู้ชำนาญแล้วหรือผู้ที่ต้องการทำเป็นจำนวนมาก ๆ เพราะจะสะดวกและรวดเร็วกว่าวิธีการเย็บ วิธีนี้เป็นการขากและลำบากแก่ผู้หัดทำใหม่ ๆ เพราะว่าถ้ามัดแน่นจนเกินไปจะทำให้กลีบดอกไม้ฉีกขาด และถ้าหลวมเกินไปก็จะทำให้กลีบดอกไม้หลุดหรือเคลื่อนที่ได้ ทำให้รูปทรงของดอกข่าไม่สวยงาม

การประดิษฐ์ดอกข่าจากกุหลาบ

วัสดุ – อุปกรณ์

1. ดอกกุหลาบ
2. เจ็มมือเบอร์ 8 หรือ เบอร์ 9
3. ไขตองหรือก้านฝักตบชา
4. ด้ายตามสีดอกไม้
5. กรรไกร

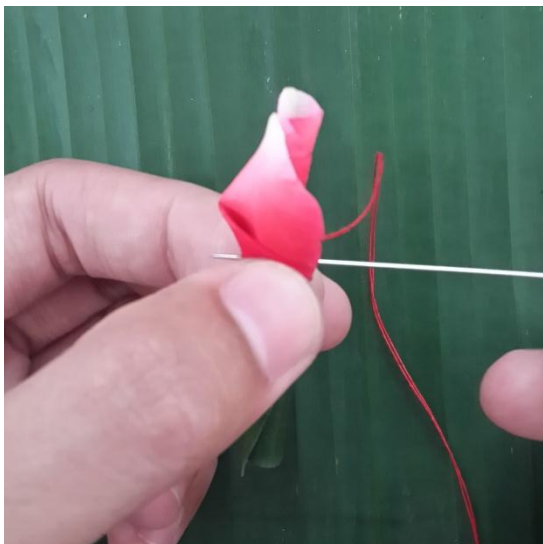
ขั้นตอนการทำดอกข่า

1. ตัดใบตองกว้างประมาณ 2 นิ้ว จำนวน 1 ชิ้น นำกลีบกุหลาบขนาดเล็กลงทาบบนใบตองโดยให้ปลายกลีบกุหลาบสูงกว่าใบตองครึ่งกลีบ

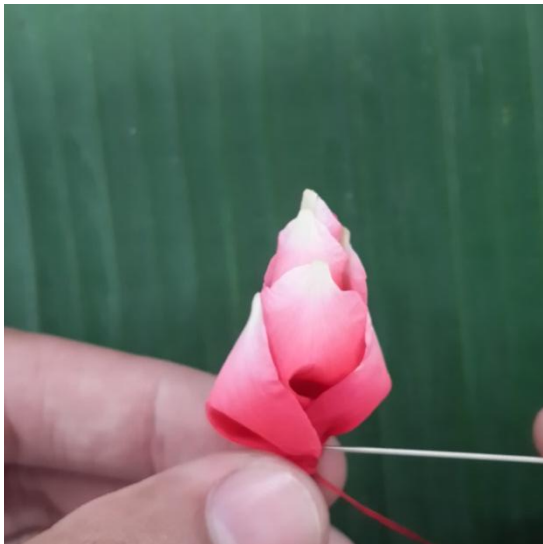
2. ใช้หัวแม่มือและนิ้วชี้ของมือขวาค่อยๆ ม้วนใบตองเป็นหลอดกลมๆ ใช้เข็มเย็บเป็นชั้นที่ 1

3. นำกลีบกุหลาบ 2 กลีบพับเป็นกระพุ้งนำมาวางประกบทางด้านซ้ายและด้านขวาของชั้นที่ 1 โดยวางให้ปลายกลีบต่ำกว่าชั้นที่ 1 เล็กน้อย

4. การเย็บชั้นที่ 3 ใช้กลีบกุหลาบขนาดกลาง
พับกลีบกุหลาบเป็นกระพุ้ง 3 กลีบวางปลายกลีบให้
ต่ำกว่าชั้นที่ 2 โดยพยายามวางประกบกลีบดอกไม้ให้
สับหว่างกับชั้นที่ 2 โดยรอบ

5. การเย็บชั้นที่ 4 เลือกกลีบกุหลาบขนาดใหญ่
4 กลีบพับเป็นกระพุ้ง เย็บวางปลายกลีบให้ต่ำกว่าชั้นที่ 3
พยายามเรียงกลีบกุหลาบรอบดอกไม้ให้สับหว่างกับชั้นที่ 3

6. ดอกข่ากุหลาบที่สำเร็จแล้ว

การประดิษฐ์ดอกขำมะลิกรอง

วัสดุ – อุปกรณ์

1. ดอกมะลิ
2. เข็มมือเบอร์ 8 หรือ เบอร์ 9
3. ไม้ตอ
4. ด้ายตามสีดอกไม้
5. กรรไกร

ขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกข้า
จากมะลิ

1. ตัดใบตองกว้าง $1\frac{1}{2}$ นิ้ว ยาว 3 นิ้ว ม้วนพันก้านดอกมะลิทั้งก้าน นับเป็นชั้นที่ 1

2. เลือกดอกมะลิที่ใหญ่ขึ้นเล็กน้อย กรีดด้วยเข็มแล้วตักเป็นสองซีกนำกลีบมะลิที่ซีกไว้มาโอบรอบชั้นแรกโดยให้ปลายกลีบต่ำลงมาเล็กน้อยจนรอบมัดและเย็บนับเป็นชั้นที่ 2

3. เลือกดอกมะลิที่ใหญ่ขึ้นแบ่งครึ่งแล้วนำมาโอบหุ้มจนรอบดอกให้ปลายกลีบติดต่ำลงเป็น
ชั้นที่ 3 และ ชั้นที่ 4

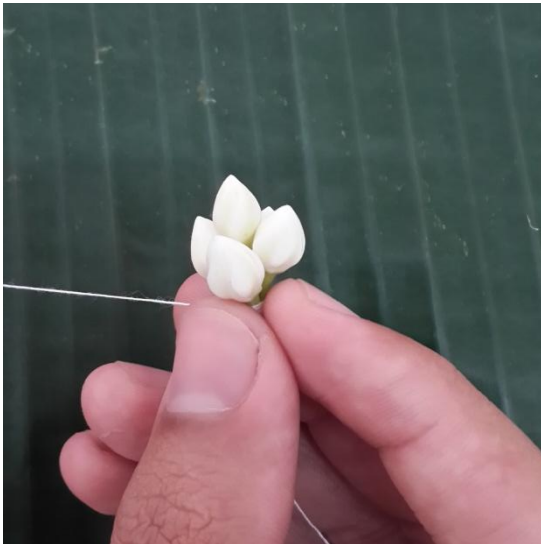
4. ดอกข่าสำเร็จ

การประดิษฐ์ดอกข่าจากดอกพุด

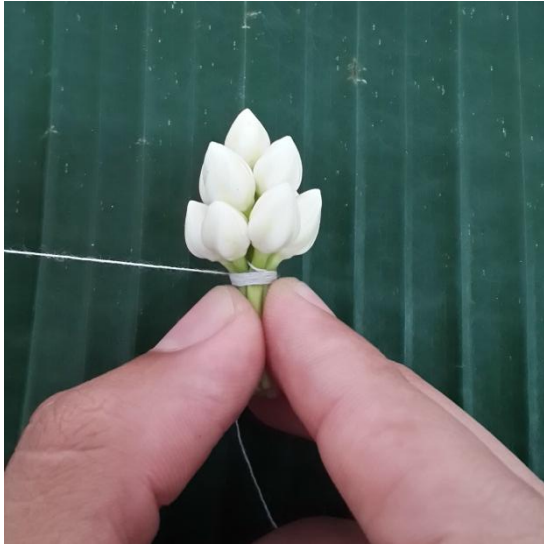
วัสดุ – อุปกรณ์

1. ดอกพุด
2. เข็มมือเบอร์ 8 หรือ เบอร์ 9
3. ด้ายสีคล้ายดอกไม้
4. กรรไกร

ขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกข่า

1..เลือกดอกพุดขนาดเท่า ๆ กัน 1 ดอก เป็น
ชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 นำดอกพุด 4-5 ดอกมาโอบจนรอบ
ดอกพุดชั้นที่ 1 โดยมีดให้ต่ำกว่าดอกในชั้นที่ 1

3.ชั้นที่ 3 นำดอกพุด 6-7 ดอกมาโอบจนรอบ
ดอกพุดชั้นที่ 2 โดยมัดให้ต่ำกว่าดอกในชั้นที่ 2

4.ชั้นที่ 4 นำดอกพุดมาโอบจนรอบชั้นที่ 3 โดย
มัดให้ต่ำกว่าดอกในชั้นที่ 3

5.ดอกป่าจากดอกพุดสำเร็จ

หน้าที่และประโยชน์ใช้สอยของดอกข่า

1. ใช้เป็นดอกคู้มของอุบะ
2. ใช้ตกแต่งภายในกระทงดอกไม้
3. ใช้จัดแจกัน

http://www.oknation.net/blog/home/user_data/file_data/201310/25/950fad.jpg

<https://www.13nr.org/posts/541436>

<http://www.adswow.net>